

Amundsen si Scott, in lupta pentru Polul Sud

in decembrie 1911, norvegianul Roald Amundsen devenea primul om care ajungea la Polul Sud; se indeplinea astfel un vis de cateva secole al unor temerari exploratori ce au infruntat frigul si gheturile pentru a descoperi o noua lume: Antarctica si Polul Sud. Despre aceasta lume se vorbea demult in teorii despre un vast continent cunoscut sub numele de Terra Australis, asa ca exploratori si cartografi au pornit sa-l caute. De pilda, inca din anul 1570, intr-o Harta desenata de Ortelius aparea imaginea presupusului continent. Bartolomeu Dias si Magellan s-au aratat si ei increzatori in aceste pamanturi inghetate, iar navigatorii din secolul al XVII-lea sustineau ca ar fi zarit culmile muntoase ale presupusului continent. Antarctica a mai avut de asteptat pana in 1773, cand Cercul Antarctic a fost traversat pentru prima oara in istorie de Capitanul James Cook. Se pare ca primul om care a debarcat pe continent a fost americanul John Davis, in 1821 (fapt contestat de unii istorici), iar prima persoana care a descoperit de fapt intregul continent a fost Charles Wilkes, in 1840.

Odata Antarctica descoperita, o alta lupta avea sa inceapa: cea pentru Polul Sud. Norvegianul Roald Amundsen (1872-1928) si englezul Robert Falcon Scott (1868-1912) au fost protagonistii ei in 1911.

invingatorul

Pentru Roald Amundsen povestea cuceririi Polului Sud s-a ivit dintr-un esec: esecul cuceririi Polului Nord. Acesta era visul lui Amundsen, iar cand extremitatea nordica a planetei a fost cucerita, el s-a reorientat rapid spre Polul Sud. Dar Amundsen nu era strain de Polul Sud: fusese membru al expeditiei Belgica, alaturi de romanul Emil Racovita, in 1897-1899. in plus, norvegianul si-a pregatit cu mare atentie expeditia: a citit tot ce se scrisese despre Polul Sud, a citit insemnarile exploratorilor si a ales sa se bazeze pe caini groenlandezi, precum si pe o nava - Fram - special construita sa reziste gheturilor.

in august 1910, Amundsen paraseste Norvegia la bordul vasului sau, Fram. Pentru inceput inasa, pastreaza secreta adevarata destinatie a calatoriei, asa ca abia la Madeira echipajul afla ca expeditia antarctica inseamna de fapt cucerirea Polului Sud. Echipa campeaza in Antarctica si incepe pregatirile. in primul rand, creeaza, din loc in loc, baze cu depozite de provizii si plaseaza astfel in puncte strategice nu mai putin de 2750 kilograme de alimente. Prima incercare de cucerire a Polului Sud incepe in 8 septembrie 1911, dar temperaturile de -51 grade Celsius opresc demersul. in 19 octombrie 1911, o expeditie mai mica, formata din Amundsen, patru coechipieri, patru sanii si 52 de caini porneste din nou spre Polul Sud. Traseul ales se arata a fi mai usor decat se estimase, dar sacrificii sunt necesare: dupa o luna, 24 de caini sunt ucisi pentru a hrani restul cainilor si oamenii.

in 14 decembrie 1911, cei cinci membri ai echipajului si 16 caini ajung la Polul Sud, cu o luna inaintea expeditiei Scott. Aici, la Pol, expeditia lasa un cort si o scrisoare, in caz ca nu ar fi supravietuit drumului pana la tabara principala, Framheim. in 25 ianuarie 1912, cei cinci temerari ajungeau inapoi la nava. Succesul lui Amundsen a fost anuntat publicului in martie 1912, cand nava a ancorat in Australia.

Roald Amundsen a revenit in Antarctica in urmatoorii ani, dar nu a uitat nici de obsesia pentru Polul Nord. in mai 1925 a incercat sa efectueze primul zbor desupra Polului Nord, dar a fost nevoit sa aterizeze cu 272 km inainte de tinta.

Amundsen a murit in 1928 in timp ce incerca sa-l salveze pe italianul Umberto Nobile al carui dirijabil se prabusise la intoarcerea de la Polul Nord. in 2004 si 2009, autoritatile norvegiene au organizat, fara succes, doua expeditii de cautare ale avionului lui Amundsen.

O mare, un ghetar, un golf si un munte din Antarctica poarta numele exploratorului

norwegian. De asemenea, un crater de la polul sudic al Lunii a fost numit Amundsen.

invins, dar erou

Robert Falcon Scott, ofiter al Fortelor Navale Regale Engleze, a murit fara sa-si indeplineasca visul de fi primul om ce a ajuns la Polul Sud. Dar perseverenta sa si a echipajului sau l-au transformat in erou in anii ce au urmat mortii sale.

Primul contact cu Antarctica l-a avut in 1901-1904, cand a luat parte la Expeditia Nationala Britanica in Antarctica. Participarea l-a transformat intr-o personalitate foarte populara in Regat, asa ca in 1910 cand fatala expeditie a fost demarata, Scott si-a impus punctul de vedere ca aceasta sa fie o expeditie de cucerire a Polului Sud si nu una cu caracter preponderent stiintific. In octombrie 1910, Scott avea sa afle prin intermediul unei telegrame expediate de Amundsen, ca demersul nu va fi unul obisnuit, ci se transformase intr-o competitie, intr-o lupta de cucerire a punctului sudic. Pentru Scott, competitia avea sa fie plina de ghinioane: in drum spre Antarctica, nava sa Terra Nova a fost prinsa intre gheturi timp de 20 de zile, poneii achizitionati s-au dovedit a fi prea putin rezistenti la clima rece, iar ruta aleasa spre Pol extrem de dificila. In plus, membrii echipajului acuzau ca ordinele lui Scott erau uneori contradictorii.

In 1 noiembrie 1911, o caravana mixta, de oameni, cai, caini si sanii cu motor, s-a pus in miscare tintind cel mai sudic punct al Terrei. Pe masura ce expeditia inainta, echipajul se micșora, oamenii fiind trimisi inapoi in baza. In 4 ianuarie 1912, Scott si patru coechipieri au atins Polul, doar ca sa afle ca Amundsen le-o luase inainte. Loviturile abia acum incep: vremea se schimba brusc, unii membri ai echipajului acuza degeraturi, altii dau semne de incoerenta sau se ranesc. Din drum nu lipsesc labirintele, crevasele si crapaturile. Survine primul deces, apoi un al doilea explorator, cu cangrena la picioare, dispare in viscol, in incercarea de a-i salva pe tovarasii sai. Sleiti de puteri si fara provizii, Scott si ultimii doi tovarasi ridica o tabara, la doar 17 km distanta de unul dintre depozitele masive de alimente ridicate de Amundsen. Conștient ca sfarsitul e aproape, Scott noteaza constiincios in jurnalul sau, lasa cateva scrisori familiei sale si familiilor tovarasilor sai, precum si o "Ultima nota." Se pare ca Scott a murit in 29 sau 30 martie 1912: trupul sau si cele ale colegilor sai au fost descoperite opt luni mai tarziu de o alta expeditie. In ianuarie 1913, inainte ca nava Terra Nova sa plece spre casa, supravietuitorii expeditiei au ridicat o cruce imensa pe un deal, iar pe cruce au scris un vers din poemul Ulise al lui Tennyson: "Sa depui efort, sa cauti, sa gasesti, nu sa cedezi".

Dupa moarte, Scott a devenit erou national, iar Amundsen si-a exprimat public regretul pentru disparitia naprasnica a adversarului sau. Despre eroismul lui Scott s-a vorbit cateva decenii, dar dupa 1970 au inceput sa se ridice voci care au pus in discutie deciziile lui Scott si chiar eroismul lui in fata mortii. S-a spus astfel ca Scott si-a condus oamenii spre moarte, ca a renuntat la lupta si chiar a fost numit "carpaci eroic". Dupa anul 2000, revizuirile au fost... revizuite si s-a adus in atentia publicului faptul ca vitregia conditiilor climaterice a dus la esecul expeditiei, si nu proasta organizare.

Doua expeditii, doua viziuni

Discutiile despre cele doua expeditii sunt departe de a fi finalizate, asa ca de ani si ani, cercetatorii incearca sa stabileasca punctele slabe si punctele forte ale planurilor concepute de Amundsen si Scott.

In primul rand, Amundsen si-a stabilit tabara de baza in Golful Balenelor cu kilometri buni mai aproape de Polul Sud decat a facut-o Scott. Apoi, Amundsen s-a bazat foarte mult pe caini, pe care el si echipajul ii cunosteau foarte bine. In schimb, Scott a pariat pe sanii cu motor si pe oameni, dar pentru ca nu

cunostea foarte bine mecanismul de functionare al saniilor, a fost nevoit sa renunte la ele, supunandu-si astfel oamenii travaliului de a cara 100 kilograme fiecare. Apoi, proviziile lui Scott au fost insuficiente, in timp ce Amundsen avea alimente suficiente pentru doi ani. in plus, hainele de lana alese de englez i-au protejat echipajul mult mai putin decat blanurile pentru care optase norvegianul. Apoi Amundsen si-a marcat mult mai bine drumul de intoarcere si a organizat adaposturi mai multe decat Scott.

* Romanul Emil [Racovita](#) a facut parte in 1898 din prima expeditie care a petrecut iarna in Antarctica. Expeditia a fost condusa de belgianul Adrian de Gerlache, iar vasul lor, Belgica, a fost prins intre gheturi.

* in ianuarie 2009, alpinistii romani David Neacsu si Zsombor Tulit au atins varful Vinson, cel mai inalt de pe continentul Antarctica. Varful este situat la 1.200 de kilometri de Polul Sud, iar temperatura inregistrata pe culme in ziua cuceririi lui era de - 42 de grade Celsius.

Cuvinte cheie: [racovita](#) [apos](#) [populara](#) [harta](#) [ziua](#) [italia](#) [norvegia](#) [ispa](#) [belgia](#) [terra](#) [petitie](#) [ips](#) [ruta](#) [ordin](#) [italian](#) [istorie](#) [cce](#)